

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 3 mars 1925 kl. 5 e. m.

Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 2 i anledning av väckt motion, nr 2, om utredning i syfte att åt hos rikets häradshövdingar anställda, icke rättsbildade biträden, bereda förbättrade anställnings- och avlöningsförhållanden m. m.

I en inom första kammaren väckt och till dess andra tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 2, har herr *Luterkort* hemställt, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t² måtte hemställa, det täcktes Kungl. Maj:t verkställa utredning om i vilken utsträckning hos rikets häradshövdingar finnas anställda icke rättsbildade, manliga eller kvinnliga, biträden, vilka under längre tid bibehållits vid sina anställningar samt med anledning därav och arten av deras arbete må anses äga skäliga anspråk å fastare anställningsform, avlöning eller tillskott till avlöning av statsmedel, pension eller ersättning i annan form, ävensom att för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen må föränleda. *Motionen.*

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet får erinra därom, att frågan om fastare anställning av de icke rättsbildade biträdena å domsagornas kanslier åtskilliga gånger av riksdagen prövats, senast vid 1919 års riksdag. Sedan herr *Lindhagen* i en vid denna riksdag väckt motion, nr 91, hemställt, att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla om undersökning, i vilka fall och på vad sätt skrivbiträdena, som äro i domsagornas kansli — eventuellt även hos häradsskrivare och landsfiskaler — på ett stadigvarande sätt sysselsatta med skrivarbete, skulle kunna erhålla fast anställning med rätt till sjukhjälp, semester och pension, anförde statsutskottet i sitt utlåtande nr 68 över motionen bland annat följande: *Historik.*

»I förevarande motion har motionären återupprepat sitt många gånger framförda, men av riksdagen ständigt förkastade yrkande om undersökning, huruvida icke å domsagornas kanslier sysselsatta skrivbiträden borde erhålla fast anställning med rätt till sjukhjälp, semester och pension.

Det huvudskäl, som tidigare föränlett riksdagen att avslå motionärens yrkande, har varit, att det arbete, varom här är fråga, ålåge vederbörande domhavande att utföra eller bekosta mot åtnjutande av den rätt till sportler,

som inginge i domhavandens avlöning. Denna omständighet åter betingas av den väsentligt olikartade arbetsmängd, som förefinnes inom särskilda domsagor. Så kan hos vissa häradshövdingar tidvis föreligga behov av ett större antal skrivbiträden och å andra tider av ett mindre antal sådana. Hos andra domhavande åter kan arbetet utföras utan något mer eller mindre stadigvarande biträde. Att under sådant förhållande under statens medverkan fast anställa å varje domsagekansli ett större eller mindre antal skrivbiträden med rätt till sjukhjälp, semester och pension, utan att i samband därmed förändrade bestämmelser komme till stånd rörande domhavandes sportelrätt, har synts riksdagen icke vara skäligt.» — — — — —

Statsutskottets hemställan att motionen icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda, blev härefter av riksdagen bifallen.

Spörsmålet om ifrågavarande biträdens anställningsform har sedermera kommit i ett annat läge. Sedan riksdagen i skrivelse den 21 juni 1920 (nr 457) anhållit, att Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning rörande frågan, huruvida sportelsystemet såsom avlöningsform för domare lämpligen borde avskaffas eller under nuvarande förhållanden bibehållas, och för riksdagen framlägga de förslag, som kunde av utredningen föranledas, samt särskilda sakkunniga den 24 september 1921 avlämnat betänkande i ämnet, tillkallades särskilda sakkunniga för att inom justitiedepartementet biträda med överarbetning av förslaget. Sistnämnda sakkunniga avlämnade den 28 februari 1923 betänkande med förslag till lönereglering för befattningshavare i domsagorna m. m. I detta betänkande (statens offentliga utredningar 1923: 27) har å sid. 50—55 behandlats frågan om de icke rättsbildade biträdena i domsagorna och framlagts förslag till dessas fastare anställning och löneförmåner m. m. Därjämte har, bland annat, lämnats en på infordrade uppgifter från samtliga häradshövdingar grundad redogörelse för de i domsagorna december 1922 anställda fasta biträdena och deras avlöningsförmåner m. m.

Ifrågavarande löneregleringsförslag, över vilket rikets häradshövdingar och hovrätter jämte andra myndigheter yttrat sig, är för närvarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Utskottet. Utskottet anser sig i likhet med motionären böra understryka det behjärtansvärda i att de för arbetet å domarkanslierna nödvändiga biträdena erhålla en fastare, mera tryggad ställning. Utskottet har emellertid icke ansett sig kunna biträda motionärens yrkande. Det huvudsakliga, som tidigare föranlett riksdagen att avslå liknande yrkande, nämligen att frågan om biträdenas anställning under statens medverkan icke bör lösas utan sammanhang med förändrade bestämmelser rörande domhavandenas sportelrätt, har av motionären icke bemötts och är också enligt utskottets förmenande fortfarande giltigt. Såsom ytterligare skäl till utskottets avstyrkande hållning kommer, att, såsom ovan anförts, utredning med förslag till lösning av frågan om

avlöningsförhållandena vid domsagorna i sin helhet utarbetats, varvid även de icke rättsbildade biträdenas anställnings- och avlöningsförhållanden upptagits till behandling. Då så är fallet och då riksdagen redan förut begärt, att Kungl. Maj:t måtte för riksdagen framlägga förslag rörande omläggning av häradshövdingarnas löneförhållanden, vilket förslag även omfattar nu föreliggande ämnen, finner utskottet icke anledning förelägga att ånyo hos Kungl. Maj:t hemställa om utredning och förslag.

Med stöd av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon första kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 3 mars 1925.

På utskottets vägnar:

N. J. F. ALMKVIST.

Närvarande vid ärendets slutbehandling inom utskottet: herrar *Almkvist, Julin, Winberg**, *Nilsson, N. A.*, i Östrabo, *Andersson, H.** i Boda.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herr *Winberg*.